

KRIMINOLÓGIA

Predmet, systém, metódy
kriminológie

Veda

Význam a spoločenská funkcia vedy

- Predmet vedy
- Systém vedy
- Metódy vedy

Význam a spoločenská funkcia kriminológie

Otázky bezpečnosti sú naozaj tie najvážnejšie, ktoré musí ľudská spoločnosť riešiť. Možno sa niekomu zdá, že pre človeka je najdôležitejšie zdravie, no nie je to tak - bezpečnosť a z toho vyplývajúca sloboda sú pre človeka najzavážnejšie atribúty, aby mohol existovať a žiť plnohodnotný život.

Na otázky ohľadne kriminality odpovedá mnoho vied, ktoré však majú svoje predmety skúmania - psychológia, sociológia, trestné právo.... Táto problematika by však mohla byť predmetom kriminológie - vedy, ktorá zatiaľ v našich podmienkach tápa vo svojom postavení v úlohe serióznej vedy, ktorá by mala na otázky kriminality nielen dávať odpovede, ale prinášať aj metódy na ich riešenie.

V súčasnosti to však bohužiaľ tak nie je.

DEFINÍCIA KRIMINOLÓGIE

*jednou z najpopulárnejších a najčastejšie
uvádzaných definícií kriminológie je definícia*

E. Sutherlanda, podľa ktorej

kriminológia

**sa zaoberá štúdiom procesov vytvárania
zákonov, procesov porušovania zákonov a
reakciou spoločnosti na toto porušovanie.**

Predmet kriminológie

System kriminológie

Metódy kriminológie

Predmet kriminológie

Skutočnosť, prečo sa kriminológia objavila medzi samostatnými vedami bola existencia zločinu

ZLOČIN

je preto označovaný za predmet vedy

System kriminologie

Kriminologie je tradičně dělena na obecnou a zvláštní část.

obecná

část se zabývá podstatou oboru, základními kriminologickými pojmy a směry, zločinností z fenomenologického a etiologického hlediska, pachatelem a obětí trestného činu, kriminologickými výzkumy a kontrolou kriminality. Jde tedy o problematiku společnou veškerým kriminálním jevům, všem druhům kriminality a všem skupinám pachatelů.

zvláštní

Specifikovaný pohled na kriminální jevy, umožňuje operovat s konkrétnějšími poznatky a umožňuje pro koncipování praktických opatření v rámci kontroly kriminality. Systematika zvláštní části vychází z tradičně pojatých druhů kriminality (násilná, mravnostní, majetková, hospodářská, dopravní atd.) a přihlíží k nově či zvláště dynamicky se vyvíjející kriminalitě (organizovaná, počítačová, etnických skupin, cizinců a uprchlíků apod.).

V literatuře se setkáváme s dalším členěním kriminologie:

kriminologie teoretická

kriminologie empirická

vychází ze stanoviska, že kriminologie se má omezit na empirické zkoumání dílčích kriminálních faktů. Spíše však lze hovořit o dvou vrstvách kriminologie, teoretické a empirické, jejichž rovnoměrný a harmonický rozvoj je nezbytný.

Miesto kriminológie v systéme vied

- - Kriminalistika
- - Trestnoprávna veda
- - Viktimológia
- - Forenzné vedy
- - Sociológia
- - Psychológia
- - Pedagogika...

Úlohy kriminológie

- Anekdota: nevýznamnejším poznatkem rozsáhlých kriminologických výzkumu je konstatování – ŽE KE RVAČKÁM DOCHÁZÍ ČASTEJI V HOSPODÁCH NEŽ V KOSTELE
- ZÍSKAŤ POZNATKY O:
  - - javových podobách kriminality (kriminálna fenomenológia)
  - - príčinách kriminality (kriminálna etiológia)
  - - páchateloch (klinická kriminológia)
  - - obeti (viktimológia)
  - - kontrole zločinnosti (prevencia, represia)

Definícia ZLOČINU

Kriminalita (zločin) je v súčasnosti definovaná

- **legálnou definícia kriminality (zločinu):**

Kriminalita je súhrn takých foriem chovania ľudí, ktoré trestné právo posudzuje ako trestné činy.

- Tesné spojenie politiky a trestných zákonov je trňom v oku mnohým kriminológom. Poukazujú na skutočnosť, že jedinci, prípadne sociálne vrstvy, ktoré majú prístup k moci, a presadzovaniu vlastných ekonomických a politických záujmov, môžu trestné zákony využívať (zneužívať) vo svoj prospech a k udržaniu im vyhovujúceho spoločenského stavu.
- Na druhej strane je však kriminológom jasné, že oddeľovať zákonom vymedzené zločiny od podmienok v ktorých k tomuto vymedzovaniu dochádza je vskutku nemožné.

Neprehliadnuteľné slabiny legálnej definície kriminality viedli k pokusom vymedziť zločin vhodnejším spôsobom ako trestnými zákonmi a ich prekračovaním.

- **sociologická definícia kriminality (zločinu):**

Kriminalita je porušovanie **morálnych či sociálnych noriem spoločnosti.**

Metódy kriminologie

Odborná kriminalistická literatúra neuvádza priamo vlastné metódy krimiológie – teda metódy, ktorými by kriminológia priamo riešila problém vlastného predmetu – kriminality(zločinu). Dostupní autori uvádzajú len metódy kriminologického výskumu – čo však niesú vlastné metódy vedy.

Je to pozoruhodné – možno by kriminológia mohla a mala za svoju metódu považovať minimálne PREVENCIU, no zatiaľ....

...uvedieme len metódy iných vied, ktoré kriminológia používa v rámci štúdia svojho predmetu skúmania...vlastne ani neuvedieme, lebo súčasná kriminológia využíva na štúdium svojho predmetu takmer všetky vedy a ich metódy – hovorí si o multidisciplinárnom prístupe...to je však možné ale len u vied, ktoré svoje vlastné metódy majú, lebo inak sú bezcenné, alebo je ich potrebné inak definovať, alebo rozdeliť. VEDA – musí priniesť svoje vlastné metódy a nimi riešiť spoločenský problém

Kriminologický výskum

- *Tento výskum je uvádzaný prakticky ako (jediná) kriminologická metóda*

Význam kriminologického výskumu

Odstránil mnoho mylných názorov, hlavne o domnelých príčinách kriminality a o účinnosti rôznych metód zaobchádzania s páchatel'mi

Cieľom kriminologického výskumu

Je formulácia všeobecných princípov, teorii a koncepcii o kriminologických javoch, ktoré sú potom východiskom pre využitie poznatkov kriminológie v sppedločenskej praxi

Metódy pri kriminologickom výskume

Historická

- priame pozorovanie
- štúdium a analýza dokumentov

Štatistická

- dotazník
- anketa

Topografická

- riadený rozhovor
- telefón

Monografická

- experiment
- Sociometria

Typologická

- individuálna predikcia
- analýza časových radov

Prognostická

- Experimentálne vyšetrenie